



Folkevalde sine arbeidsvilkår og godtgjersle

Innhald

Side

1. Innleiing

- 1.1 Lova sine intensjonar
- 1.2 Rett og plikt til å delta i møte
 - Rett til godtgjersle og dekking av utgifter og økonomisk tap
- 1.4 Inhabilitet

2. Opplæring og informasjon

- 2.1 Opplæring
- 2.2 Informasjon

3. Kommunale møte

- 3.1 Møteplanar
- 3.2 Tidspunkt for møta
- 3.3 Møteplikt og møterett
- 3.4 Saksdokument
- 3.5 Frikjøp av politikarar
- 3.6 Frammøteliste

4. Vederlag for tapt arbeidsforteneste / brukt tid

- 4.1 Dokumentert tap
- 4.2 Udokumentert tap
- 4.3 Vederlag for tapt overtidsbetaling / ekstrainntekt
- 4.4 Redusert vederlag
- 4.5 Tilsette i offentlig verksemd

- 4.6 Møte på fritid
- 4.7 Møte på kveldstid
- 4.8 Omsorgsarbeid
- 4.9 Utsendingar for kommunen
- 4.10 Utbetaling
- 4.11 Justering av satsar

5. Pensjon

6. Godtgjersle

- 6.1 Fast godtgjersle
 - 6.1.1 Ordførar
 - 6.1.2 Varaordførar
 - 6.1.3 Formannskapet
 - 6.1.4 Leiar av forliksråd
 - 6.1.5 Leiar av kontrollutval
 - 6.1.6 Rekneskapsførar for overformynderiet
 - 6.1.7 Møtegodtgjersle når medlemmer har fast godtgjersle

 - 6.1.8 Utbetaling

- 6.2 Møtegodtgjersle
 - 6.2.1 Godtgjersle for Gruppe I
 - 6.2.2 Godtgjersle for Gruppe II
 - 6.2.3 Tillegg for Gruppe I – II , fungerande møteleiar
 - 6.2.4 Godtgjersle Gruppe III
 - 6.2.5 Varamedlemmer som møter på del av møte
 - 6.2.6 Fleire møte same dagen
 - 6.2.7 Arbeidstakarrepresentantane sine rettar
 - 6.2.8 Utbetaling av møtegodtgjersle

- 6.3 Unntak frå utbetaling av møtegodtgjersle

7. Godtgjersle for bruk av telefon og internett

7.1 For bruka av telefon

7.1.1 For ordførar gjeld følgjande ordning

7.1.2 For andre ombud gjeld

7.2 For bruk av internett

8. Skyss- og kostgodtgjersle

9. Tolkingsspørsmål

10. Støtteordningar til dei politiske partia og lister med representantar i kommunestyret

10.1 Bruk av kommunalt eigde lokale

10.2 Kopiar / kopiering

10.3 Økonomisk støtte

1. Innleiing

1.1 Lova sine intensjonar

Kommunelova som vart gjort gjeldande frå 01.01.93 legg vekt på å betra dei folkevalde sine arbeidsvilkår m.a. for å sikra rekruttering til og breiast mogleg deltaking i dei folkevalde organa i kommunane. Generelt er det lagt vekt på at den auka fridomen kommunane får i ulike samanhengar, også skal kunna brukast til å betra dei folkevalde sine arbeidsvilkår.

Kapitel 7, §§ 40-43, i kommunelova handlar om dei folkevalde sine arbeidsvilkår. Retten til fri frå arbeid for deltaking i folkevalde organ er lovfesta. "Folkevald organ" er ikkje berre dei organa som er samansett ved direkte val, men og nemnder, styre, råd, utval m.m. som er oppnemnde i medhald av kommunelova eller andre lover. Alle folkevalde får rett til godtgjersle for deltaking i folkevalde organ. Kommunen vert stilt fritt til sjølv å avgjera satsane for slik godtgjersle.

1.2 Rett og plikt til å delta i møte

Retten og plikta til å møta og ta del i handsaminga og avgjersla i eit folkevald organ, er av dei mest grunnleggjande rettar og plikter ein har som folkevald.

§ 40 i kommunelova fastset dei rettar og plikter som knyter seg til utøvinga av *vervet som folkevaldog* til å delta i møte i kommunale organ. § 40 nr. 1 lyder:

Den som er valgt som medlem av kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ, plikter å delta i organets møter, med mindre det foreligger gyldig forfall. Arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer. Arbeidstaker har også rett til permisjon fra sitt arbeid i fire år eller for resten av valgperioden for å utføre heltids- eller deltids kommunalt eller fylkeskommunalt verv.

Er ein til stades på møte i eit folkevald organ, har ein *plikt til å røysta*. Ved tilsetjingar og val kan ein krevja skriftleg røysting. I slike saker kan ein *røysta blankt*.

1.3 Rett til godtgjersle og dekking av utgifter og økonomisk tap

Dei folkevalde sine rettar til godtgjersle og dekking av utgifter er heimla i kommunelova §§ 41 og 42.

§ 41.1. Den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring for reiser i forbindelse med vervet, etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv.

§41.2. Tap av inntekt og påførte utgifter som følge av kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv erstattes opp til et visst beløp pr. dag, fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv. Det skal fastsettes ulike satser for legitimerede og ulegitimerede tap.

§42. Den som har et kommunalt eller fylkeskommunalt tillitsverv, har krav på godtgjøring for sitt arbeid etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Bakgrunnen for at retten til arbeidsgodtgjersle for alle kommunale tillitsverv

kom med i kommunelova, var at alle verv inneber ei viss belastning.

Kommunelovutvalet meinte at retten til godtgjersle ville bidra til ei oppvurdering av vervet som folkevald og føra til auka rekruttering i det politiske arbeidet.

1.4 Inhabilitet

Om inhabilitet viser ein til reglane i forvaltningslova kap. II i tillegg til særreglane i Kommunallova § 40.3 a, b, og c.

1.5 Rett til dokumentinnsyn

”§ 40.5 Kommunestyret og fylkestinget skal selv fastsette et reglement for de folkevalgtes rett til innsyn i saksdokumenter og til informasjon om saker som er under behandling.”

Det vert vist til ”Reglement for folkevalde sin rett til innsyn i saksdokument”, vedteke av kommunestyret 21.04.99.

2. Opplæring og informasjon

2.1 Opplæring

1. I førstninga av kvar valperiode skal det haldast kurs for kommunestyret om dei grunnleggjande prinsippa for kommunal verksemd, der målsettinga m.a. er å skapa tryggleik og engasjement hjå den enkelte folkevald.
1. Det bør og vurderast om ein i førstninga av kvar valperiode eller i løpet av valperioden skal gjennomføra opplæring utover dei grunnleggjande kursa for folkevalde.
1. Ordførar og rådmann har ansvaret for at opplæring vert sett i verk.

2.2 Informasjon

1. Alle praktiske og økonomiske ordningar som vert vedtekne vedkomande dei folkevalde sine arbeidsvilkår, skal samlast og gjerast kjende for dei

folkevalde, dei lokale partiorganisasjonane o.a.

1. Reglementa for folkevalde organ (kommunestyret, formannskapet, administrasjonsutvalet o.a.) vert å oppdatera i samsvar med vedtak som er / vert gjorde. I reglementa skal det gå fram kva delegasjonsmynde dei ulike organa er tildelt. Reglementa vert samla i eit eige hefte "*Reglement for Austrheim kommune*" og gjort kjende for dei folkevalde.

1. Rådmannen har ansvar for gjennomføringa av punkta a) og b)

3. Kommunale møte

3.1 Møteplanar

- a) Ordførar har ansvar for at det vert utarbeidd halvårlege møteplanar for kommunestyret, formannskapet og administrasjonsutvalet. For andre organ avgjer organet sjølv om det skal lagast møteplan. Leiaren i organet utarbeider i tilfelle møteplan i samråd med ordføraren.
- b) Fastsetjing av møte skal skje ut frå behov. Det skal takast omsyn til fri- og helgedagar. Juli månad skal vera fri for møte i folkevalde organ.
- c) Det kan haldast møte i tillegg til møteplanen dersom ekstraordinære tilhøve gjer dette nødvendig.
- d) I hastesaker kan det haldast fjernmøte (telefonmøte) i enkeltsaker, jfr. Kommunelova § 30 nr. 2

3.2 Tidspunkt for møta

1. Organa sjølv avgjer tidspunkt for møta.

1. Møta i administrasjonsutvalet vert å leggja i tilknytning til formannskapsmøte.

3.3 Møteplikt og møterett

I følgje kommunelova § 40 nr. 1 har den folkevalde *møteplikt* i kommunale organ med mindre vedkomande har gyldig forfall. Lova seier ikkje noko om kva som er “gyldig forfall”, men i kommentarar til lova vert sjukdom og vektige velferdsgrunnar nemnde som døme.

Den folkevalde har også *møterett*, jfr. kommunelova § 40 nr. 1:

“Arbeidstaker har krav på fri fra arbeid i det omfang dette er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale organer.”

I kommentarar til lova heiter det: “....slik at retten til fri fra arbeid i prinsippet gjelder fullt ut.” Det framgår likevel av forarbeidet til lova at omsynet til arbeidet må godtakast som gyldig forfallsgrunn når det ligg føre *“helt særskilte omstendigheter”*.

Slike *“særskilte omstendigheter”* kan vera når vervet fører med seg

- at den folkevalde har fråvær frå arbeidsplassen svært ofte,
- at fråværet er svært omfattande eller
- at særtrekk ved bedrifta eller arbeidstakaren sine funksjonar i bedrifta medfører særleg store vanskar eller skadeverknader ved fråvær i det omfang som er nødvendig for å utføra vervet.

Det skal meldast frå om forfallsgrunnen så snart ein har kjennskap til at ein vil vera lovleg forhindra frå å møta.

3.4 Saksdokument

1. Saksdokument til kommunale møte bør vera dei folkevalde i hende seinast 6 dagar før møtet.

1. Møtebøkene skal sendast dei folkevalde så snart utskriftene er

utarbeidde frå administrasjonen si side.

- c) I tillegg til medlemene av kommunestyret vert saksdokument og møtebøker til kommunestyret sendt til 1. varamedlem i gruppene.
 - d) Til formannskapet og administrasjonsutvalet skal saksdokument sendast varamedlemer etter eigen avtale kvar valperiode.
 - e) Eldrerådet v/leiaren og barne- og ungdomsrådet v/leiaren skal ha tilsendt saklistene til formannskapet og kommunestyret.
 - f) Leiaren i dei politiske partia får tilsendt saksdokument og møtebøker for formannskapet og kommunestyret.
- 1. Gruppeleiarar i kommunestyret får tilsendt sakliste og møteprotokoll for møta i formannskapet, det faste utvalet for plansaker og administrasjonsutvalet.

3.5 Frikjøp av politikarar

Medlemer av formannskapet, unnateke ordføraren, kan kjøpast fri frå arbeidsplassen 1 dag i månaden kvart år.

Denne ordninga gjeld i tillegg til obligatorisk friordning for politisk arbeid på dei einskilde arbeidsplassane.

3.6 Frammøteliste

|Det vert utarbeidd eige skjema for frammøte i kommunale organ. Lista skal fyllast ut av leiar / sekretær for kvart utval som ved utgangen av *juni* og *desember* månad sender lista til alle som har delteke på møta i organet.

4. Vederlag for tapt arbeidsforteneste / brukt tid

4.1 Dokumentert tap

For folkevalde som får tap i arbeidsinntekta på grunn av kommunale verv, dekker kommunen dette tapet (løn og feriepengar) på grunnlag av attest frå

arbeidsgjevar med opp til Kr 2.200 per møtedag. Dersom den folkevalde har fri med løn til politisk arbeid, og det er arbeidsgjevar som sender krav til kommunen, dekker kommunen arbeidsgjevaravgift av inntil Kr 1.100 per møtedag.

Sjølvtendig næringsdrivande som kan dokumentera tap i inntekt på grunn av kommunale verv, får dekkja dette tapet opp til Kr 2.200 per møtedag.

4.2 Udokumentert tap

Folkevalde som får tap i arbeidsinntekt på grunn av kommunale verv, får utan attest dekkja tapet med Kr 1.000 per møtedag.

Folkevald som er sjølvtendig næringsdrivande eller er utan fast

lønsinntekt (heimeverande, studentar, personar med omsorgsansvar), får vederlag med Kr 1.000 per møtedag.

Pensjonistar får dekkja mellomlegget mellom pensjon og den udokumenterte satsen på Kr 600. Dagsats vert utrekna som bruttopensjon dividert med 240 dagar.

4.3 Vederlag for tapt overtidsbetaling / ekstrainntekt

Vederlag for tapt arbeidsforteneste vert også gjeve for overtidsbetaling og anna ekstrainntekt som er ei direkte fylgje av vervet som folkevald. For å få utbetalt slikt vederlag, må det sannsynleggjerast at den same inntekta ikkje utan vesentleg ulempe kunne tenast inn på eit anna tidspunkt.

4.4 Redusert vederlag

Er fråværet frå arbeid kortare enn 5 timar, vert det gjeve halvt vederlag.

4.5 Tilsette i offentlig verksemd

Tilsette i offentlig verksemd eller andre som opprettheld løna si under fråvær for å ivareta kommunale verv, får ikkje vederlag for tapt arbeids-inntekt. Kommunalt tilsette som har offentlege verv opprettheld løna i 12

dagar, jfr. Hovedavtalen, for så å få godtgjort etter reglane for folkevalde. Austrheim kommune har eigne reglar for korleis slikt fråvær skal regi-strerast.

4.6 Møte på fritid

Folkevalde som møter på ein fridag, får vederlag for brukt tid etter udokumentert sats. Fritida må dokumenterast.

4.7 Møte på kveldstid

Det blir ikkje betalt ut tapt arbeidsforteneste for møte på kveldstid med mindre tapet kan dokumenterast.

4.8 Omsorgsarbeid

Folkevalde som har omsorgsansvar for born, sjuke, eldre og funksjons-hemma, får dekkja utgifter til omsorgsvikar inntil Kr 600.

Vikar må dokumenterast.

4.9 Utsettingar for kommunen

Utsettingar som møter på kommunen sine vegne på møte, generalfor-samlingar, i representantskap o.a. får dekkja tapt arbeidsforteneste og reiseutgifter i høve til kommunen sitt reglement dersom ikkje andre dekker tapet / utgiftene.

4.10 Utbetaling

For lønsmottakarar bør det avtalast med arbeidsgjevar at løna går uavkorta,

og at oppgjeret for tapt arbeidsforteneste skjer etter krav frå arbeidsgjevar til kommunen kvart halvår, helst innan *10. juli* og *10. januar*.

I byrjinga av kvar valperiode orienterer den folkevalde kommunen om tapt arbeidsforteneste vert kravd frå arbeidsgjevar eller om det skal betalast ut tapt arbeidsforteneste etter udokumentert sats. Dersom den folkevalde skal ha udokumentert sats, vert det betalt ut etter frammøteliste utan særskilt krav frå den folkevalde. Utbetalinga skjer i *august* og *februar*.

Krav om tapt arbeidsforteneste ut over dette (t.d. for reiser/kurs) må sendast særskilt.

- **Justering av satsar**

Satsane for tapt arbeidsforteneste, udokumentert og dokumentert, vert å justera prosentvis etter ordførar si godtgjersle.

5. Pensjon

Ordførar kan etter gjeldande reglar i KLP (Kommunal Lands Pensjonskasse)

verta medlem i pensjonsordninga. Kommunen og ordførar betalar kvar sine deler etter dei til ei kvar tid fastlagde prosentar av brutto godtgjersle.

6. Godtgjersle

Møtegodtgjersle er meint å vera ein kompensasjon for *meirarbeid* med politisk deltaking og førebuing på fritida.

6.1 Fast godtgjersle:

6.1.1 Ordførar

Ordførar på heiltid skal ha ei fast årleg godtgjersle som vert fastsett av kommunestyret. Godtgjersla dekker arbeidet som ordførar medrekna møtegodtgjersle og leiaroppgåver i politiske organ ordføraren er medlem av og leiar for. Godtgjersla er for tida lik løna til rådmannen.

6.1.2 Varaordførar

Varaordførar får ei fast årleg godtgjersle på 9 % av ordføraren si godtgjersle. Godtgjersla dekker møtegodtgjersle i politiske organ oppnemnd av kommunestyret, representasjonsoppgåver og kortare vikaroppdrag for ordføraren (inntil ei veke). Ved lengre vikaroppdrag vert varaordførar løna tilsvarende ordføraren si godtgjersle.

- **Formannskapet**

Formannskapsmedlemene får ei fast årleg godtgjersle som tilsvrar 5 % av ordføraren si godtgjersle. Godtgjersla dekker møtegodtgjersle i politiske organ oppnemnd av kommunestyret og representasjonsoppgåver. Fråvær på meir enn 1/3 av møta fører til reduksjon i godtgjersla på 25 %.

Varamedlem som møter på meir enn 1/3 av møta i kalenderåret, får utbetalt så stor del av den faste godtgjersla som vedkomande har delteke på møte.

(% møtedeltaking = % av den faste årlege godtgjersla)

- **Leiar av forliksrådet**

Leiar i *forliksrådet* får ei fast årleg godtgjersle tilsvarende 3 % av ordføraren si godtgjersle. Godtgjersla dekker møtegodtgjersle for 8 møte i forliksrådet og leiaroppgåver. For møte ut over 8 vert det betalt ei godtgjersle på Kr 800 per møte.

Godtgjersle for kasserar / sekretær og kontorhald til forliksrådet vert sett til Kr 150 per sak.

- **Leiar av kontrollutvalet**

Leiar av *kontrollutvalet* får ei fast årleg godtgjersle tilsvarende 3 % av ordføraren si godtgjersle. Godtgjersla dekker møtegodtgjersle for 6 møte i kontrollutvalet og leiaroppgåver. For møte ut over 6 vert det betalt ei

godtgjersle på Kr 800 per møte.

- **Rekneskapsfører for overformynderiet**

Leiar for overformynderiet får ei fast årleg godtgjersle tilsvarande 3 % av ordføraren si godtgjersle. Godtgjersla dekkjer møtegodtgjersle for 10 møte i overformynderiet og leiaroppgåver. For møte ut over 10 vert det betalt ei godtgjersle på Kr 800 per møte.

- **Møtegodtgjersle når medlemmer har fast godtgjersle**

Dei som får fast årleg godtgjersle etter pkt. 6.1.1 – 6.1.6, får ikkje møtegodtgjersle for møte i egne utval.

- **Utbetaling**

Den faste godtgjersla vert betalt ut månadsvis.

6.2 Møtegodtgjersle

Møtegodtgjersle vert utbetalt ut frå følgjande gruppeinndeling:

6.2.1 Gruppe I:

Kommunestyret, møtande varamedlemmer til kommunestyret og til formannskapet, medlemmer og møtande varamedlemmer i administrasjonsutvalet får Kr 500 per møte.

6.2.2 Gruppe II:

Kontrollutvalet, forliksrådet, overformynderiet, næringsnemnda og mellombels komitear får Kr 400 per møte.

6.2.3 Gruppe I-II:

Dersom møteleiar har forfall til møtet, får *fungerande møteleiar* eit tillegg på Kr 200 per møte.
Leiar for mellombels komitear får eit tillegg på Kr 200 per møte.

6.2.4 Gruppe III:

Medlemer i *andre kommunale nemnder, styre, råd og utval* som er valde av kommunestyret, formannskap og *medlemer i lovpålagde utval*, skal ha

Kr 250per møte, med unntak av *samarbeidsutvala ved skulane* og *barne-hagestyra* der møtegodtgjersla vert Kr 150per møte.

Presisering:

Foreldrerepresentantane i samarbeidsutval og barnehagestyre skal ikkje ha utbetalt møtegodtgjersle, men kan få dekkja dokumentert tapt arbeidsfor-teneste.

Arbeidsgjevar- og arbeidstakarrepresentantane i AMU skal ha utbetalt møtegodtgjersle.

Medlemer i Barne- og ungdomsrådet skal ha Kr 250per møte.

Leiaren skal ha eit tillegg på Kr 200per møte.

Leiaren i eldrerådet skal ha utbetalt eit tillegg på Kr 200per møte.

6.2.5. Varamedlemer som møter på del av møte

Varamedlemer som vert innkalla til å møta på deler av eit møtet, t.d. i ei einskild sak, får 50 %møtegodtgjersle.

6.2.6 Fleire møte same dagen

Dersom dei folkevalde *møter i fleire kommunale møte same dagen*, vert det betalt møtegodtgjersle berre for det møtet som har den høgste godtgjersla.

6.2.7 Arbeidstakarrepresentantane sine rettar

Arbeidstakarane sine representantar i kommunale styringsorgan har dei same rettar som dei folkevalde.

6.2.8 Utbetaling av møtegodtgjersle

Møtegodtgjersle vert utbetalt 2 gonger per år etter frammøteliste. Som hovudregel vert godtgjersla utbetalt i *februar* og *august*.

6.3 Unntak frå utbetaling av møtegodtgjersle:

Det skal ikkje utbetalast møtegodtgjersle i desse tilfella:

6.3.1

Til tilsette som i kraft av si stilling er valde medlemer til kommunale styringsorgan. (Tillitsvalde etter hovudavtale/hovudoverenskomst fell utanfor)

6.3.2

Det vert ikkje betalt ut møtegodtgjersle for synfaringar og samrådingar utanom møta, dersom ikkje heile styret, rådet eller utvalet er samla.

6.3.3

Kommunalt vald styremedlem i sjølvstendige institusjonar får ikkje godtgjort noko etter det kommunale regulativet.

6.3.4

Det vert ikkje betalt ut møtegodtgjersle for temadagar i kommunestyret.

6.3.5

Det vert ikkje betalt ut møtegodtgjersle for opplæringsdagar, kurs og liknande.

7. Godtgjersle for bruk av telefon og utlån av pc.

- **For bruk av telefon.**

7.1.1 For ordførar gjeld følgjande ordning:

Austrheim kommune held mobiltelefon til ordførar og dekker alle utgifter ved oppretting og bruk av abonnementet. Utgiftene skal dekkast fortløpande.

7.1.2 For andre ombud gjeld:

Det vert betalt ut slik årleg telefongodtgjersle for bruk:

Varaordførar:	Kr 2000
Formannskapet:	Kr 1500
Leiar av overformynderi	Kr 1000
Leiar av eldreråd	Kr 500
Leiar av barne- og ungdomsrådet	Kr 500
Telefongodtgjersla skal utbetalast kvart halvår.	

7.2 For bruk av internett.

Formannskapsmedlemersom ikkje har privat pc, får låna kommunal pc.

8. Skyss- og kostgodtgjersle

Dei folkevaldefår dekkja skyss og kostgodtgjersle etter det kommunale regulativet for reiser i kommunal teneste.

Så langt det er råd må medlemene nytta sams framkomstmiddel.

Krav om skyss- og kostgodtgjersle skal sendast kommunen kvart halvår.

9. Tolkingsspørsmål

Formannskapet skal handsama spørsmål i samband med tolking av regelverket.

Formannskapethar endeleg avgjerdsrett.

- 1. Støtteordningar til dei politiske partia og lister med representantar i kommunestyret.**

10.1 Bruk av kommunalt eigde lokale

Alle kommunalt eigde lokale vert vederlagsfrittstilte til rådvelde for
dei politiske partia og lister som har representantar i kommunestyret.

Ordninga gjeld for møtelokale i kommunehuset, skulehus og andre kommunale byggsom elles
blir leigde ut til møterom med unnatak av Kyrkjelydshuset som soknerådet har det økonomiske
ansvaret for.

Ein føresetnad for gratis utlån er at lokala blir tinga på førehand, og
at dei ikkje er lånt ut til andre. Vidare er det ein føresetnad at lokala
blir nytta til møteverksemd eller anna politisk arbeid som ikkje er
inntektsgjevande.

10.2 Kopiar / kopiering

Dei politiske partia og lister som har representantar i kommunestyret kan få kopiera på
kommunehuset til Kr 1per ark.

10.3 Økonomisk støtte

*Kommunestyret*løyver kommunale midlar til dei politiske partia og dei listene som til ei kvar tid
er representerte i kommunestyret.
Kommunestyret fastset kvart år ein budsjettsum som vert fordelt på partia / listene etter den
statlege fordelingsnøkkelen.

Vedlegg

Ingen elementer

Bilder og illustrasjoner

o bilder tilknyttet
